

СОВРЕМЕННАЯ СТОМАТОЛОГИЯ

3/2017

СОДЕРЖАНИЕ

ТЕРАПЕВТИЧЕСКАЯ СТОМАТОЛОГИЯ

Эстетические возможности композитного материала «Jen-Radiance» для художественной реставрации зубов фронтального участка

К.Л. Охотская

Порівняльна характеристика мікрогібридного композиту «Filtek z 250» та нанокомпозиту «Nano Paq»

Т.В. Щаслива, К.І. Павленко

Матрицы, клинья и матричные системы фирмы «Directa AB» (Швеция) при восстановлении полостей 2-го класса по Блэку

В.П. Салион

ЭНДОДОНТИЯ

Поняття успіху і невдачі в ендодонтичному лікуванні

Х.Т. Сидорак

ПАРОДОНТОЛОГИЯ

Современный взгляд на очищающие свойства зубных паст ТМ «LACALUT»

А.В. Борисенко, Л.Ф. Сидельникова, К.О. Мялковский

Закритий кюретаж пародонтальної кишені та нехірургічна пародонтальна терапія як основи базової терапії патології пародонту

В.І. Герелюк, Т.І. Матвійків, М.М. Ільків

Основні аспекти гіпоксично-метаболічного стану тканин порожнин рота при захворюваннях пародонту

А.В. Борисенко, Т.М. Кучмеровська, І.Г. Васильєва, О.С. Галанта, І.А. Воловик

Особливості комплексного лікування генералізованого пародонтиту у хворих з переважанням симпатичної нервової системи з використанням Тантум Верде®

А.В. Борисенко, В.М. Батіг, О.В. Іваніцька, А.Г. Дімітрова

ПРОФИЛАКТИЧЕСКАЯ И ДЕТСКАЯ СТОМАТОЛОГИЯ

Вивчення особливостей пігментованого зубного нальоту та профілактика його виникнення у школярів м. Києва

Н.Д. Горбач, С.М. Щирська, І.І. Якубова, О.В. Шеремет, Я.С. Кузьменко

ЧЕЛЮСТНО-ЛИЦЕВАЯ ХИРУРГИЯ И ХИРУРГИЧЕСКАЯ СТОМАТОЛОГИЯ

Оценка хирургических методов лечения амелобластомы

А.А. Тимофеев, Н.А. Ушко

CONTENTS

PREVENTIVE DENTISTRY

Aesthetic possibilities of the composite material «Jen-Radiance» for artistic restoration of the teeth of the frontal section

8

K. Okhotskaya

Comparative characteristics of the «Filtek z 250» microgribic composite and the nanocomposite «Nano Paq»

14

T. Shasliva, K. Pavlenko

Matrices, wedges and matrix systems Company «Directa AB» (Sweden) during the restoration cavities of the second class in Black

16

V. Salivon

ENDODONTICS

The concept of success and failure in endodontic treatment

H. Sidorak

PERIODONTOLOGY

Modern view of the cleaning properties of tooth paste TM LACALUT

24

A. Borysenko, L. Sidelnikova, K. Myalkovskii

Closed curettage of periodontal pockets and non-surgical periodontal therapy as a basis Basic therapy of periodontal pathology

28

V. Gerelyk, T. Matviyikiv, M. Ilkiv

Basic aspects of hypoxic- metabolic state of oral cavity tissues in periodontal diseases

32

A. Borysenko, T. Kuchmerovska, I. Vasilyeva, O. Galanta, I. Volovyk

The peculiarities of combined treatment of generalized periodontitis in patients with a predominance of sympathetic nervous system with using Tantum Verde®

36

A. Borysenko, V. Batih, O. Ivanitska, A. Dimitrova

CHILDREN'S AND PREVENTIVE DENTISTRY

The study of the features of pigmented plaque and its removal in children of Kyiv city

41

N. Gorbach, S. Shchirskaya, I. Yakubova, O. Sheremet, Y. Kusmenko

MAXILLOFACIAL SURGERY AND SURGICAL DENTISTRY

Assessment of surgical methods of treatment of ameloblastoma

O. Tymofieiev, N. Ushko

A.В. Борисенко¹, В.М. Батіг², О.В. Іваніцька², А.Г. Дімітрова¹

Особливості комплексного лікування генералізованого пародонтиту у хворих з переважанням симпатичної нервової системи з використанням Тантум Верде®

¹Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

²ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна

Актуальність. В патогенезі генералізованого пародонтиту значне місце належить різноманітним загальним захворюванням. Останніми роками зростає цікавість до вивчення особливостей впливу вегетативної нервової системи на розвиток генералізованого пародонтиту. Відмічені певні особливості перебігу різних патологічних станів залежно від стану вегетативної нервової системи пацієнта, що необхідно враховувати під час їх лікування. Враховуючи це, запропонована медикаментозна схема лікування хворих на генералізований пародонтит з переважанням симпатичної вегетативної нервової системи.

Мета: визначення клінічної ефективності застосування запропонованого комплексного лікування генералізованого пародонтиту у хворих з переважанням симпатичної нервової системи.

Матеріали та методи. Для даного дослідження були відібрані 37 хворих на генералізований пародонтит з переважанням симпатичної нервової системи. Медикаментозне лікування проводили з використанням запропонованої премедикації та розчину для полоскання Тантум Верде®.

Було проведено комплексне обстеження стану тканин пародонта пацієнтів до лікування та після проведеного лікування. Для оцінки клінічної ефективності лікування використовували пробу Шіллера-Писарєва (1962), індекс ПМА за С. Parma (1961), гігієнічний індекс Федорова-Володкіної (1978), вакуумну пробу за Кулаженком (1961).

Результати. Було показано, що включення запропонованої премедикації в комплексну терапію хворих на генералізований пародонтит з переважанням симпатичної нервової системи дозволяє ефективно пригнічувати дистрофічно-запальний процес у тканинах пародонта. Застосування протизапального препарату «Тантум Верде®» підвищує ефективність лікування. Це підтверджує зниження індексу ПМА, збільшення часу утворення гематоми при проведенні вакуумної проби за Кулаженком, покращення рівня гігієни порожнини рота.

Висновки. Застосування запропонованої премедикації із включенням препаратору «Тантум Верде®» дозволяє підвищити ефективність лікування генералізованого пародонтиту в пацієнтів з переважанням симпатичної нервової системи.

Ключові слова: генералізований пародонтит, пацієнти з переважанням симпатичної нервової системи, Тантум Верде®.

Актуальність

Проведена наукова робота є частиною планової наукової роботи кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет» «Розробка методів діагностики, терапевтичного лікування та реабілітації стоматологічних хворих», № державної реєстрації 0115U002765 і планової наукової роботи кафедри терапевтичної стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця «Особливості діагностики, лікування та профілактики карієсу, захворювань пародонта та слизової оболонки порожнин рота, що розвиваються на тлі соматичної патології», № державної реєстрації 0107 U002 901.

В патогенезі генералізованого пародонтиту значне місце належить різноманітним загальним захворюванням: травного тракту, ендокринної системи, серцево-судинної та нервової систем [3, 8, 21]. Останніми роками зростає цікавість до вивчення особливостей впливу вегетативної нервової системи на розвиток генералізованого пародонтиту. Відмічені певні особливості перебігу різних патологічних станів залежно від стану вегетативної нервової системи пацієнта, що необхідно враховувати під час їх лікування [1, 11, 12, 14].

Враховуючи це, визначення стану вегетативної нервової системи хворих на генералізований пародонтит має велике значення для вияснення особливостей клінічного перебігу захворювань пародонта. Це також має значення для розробки найбільш ефективних методик лікування хворих на генералізований пародонтит з урахуванням стану їх вегетативної нервової системи [1, 11, 12, 14].

В комплексному лікуванні хворих із захворюваннями пародонта важливою задачею є притримання пародонтопатогенної мікрофлори та проявів запалення. Одним з ефективних препаратів, який має знеболювальну, протиінабіякову, місцеву

анестезуючу та антибактеріальну дію є гідрохлорид бензидаміну (Тантум Верде®). [18, 19, 24, 25]. Враховуючи різноманітний сприятливий вплив даного препарату, він був використаний у комплексному лікуванні хворих на генералізований пародонтит [2, 5, 6, 10, 15, 17, 23, 25].

Враховуючи різний стан вегетативної нервової системи хворих на генералізований пародонтит нами були розроблені певні схеми медикаментозного лікування хворих з різним типом вегетативної нервової системи. Зокрема будуть представлені особливості медикаментозного лікування та отримані результати лікування хворих на генералізований пародонтит початкового–І ступеня у хворих з переважанням симпатичної нервової системи.

Мета – визначення клінічної ефективності застосування запропонованого комплексного лікування генералізованого пародонтиту початкового–І ступеня у хворих з переважанням симпатичної нервової системи.

Матеріал і методи дослідження

Проведене попереднє обстеження пацієнтів із захворюваннями пародонта виявило переважання у більшості з них парасимпатичної нервової системи. Для них була розроблена схема медикаментозного лікування генералізованого пародонтиту. Для даного дослідження були відібрані хворі на генералізований пародонтит із переважанням симпатичного відділу нервової системи. Оцінку стану вегетативної нервової системи проводили шляхом визначення індексу Кердо [20]. Для даного дослідження було відібрано 25 хворих на генералізований пародонтит із переважанням симпатичної нервової системи, віком 25–45 років. Серед них було 17 (68,0%) жінок та 8 (32,0%) чоловіків. Ці пацієнти склали основну групу дослідження.

Для лікування хворих на генералізований пародонтит з урахуванням стану вегетативної нервової системи були розроблені спеціальні схеми медикаментозного лікування. Пацієнтам з переважанням симпатичного відділу вегетативної нервової системи була застосована наступна схема медикаментозного лікування (Патент України на корисну модель № 115083, від 27.03.2017 р.).

Пацієнтам перед кожним відвідуванням стоматолога проводили загальну медикаментозну підготовку курсом два дні:

«Анаприлін» 0,01 г – по 1 таблетці 2 рази на день, настойку валеріані по 25 крапель 3 рази на день.

Після проведеного стоматологічного втручання назначали курсом на 3 дні: «Ібупрофен» 0,2 г – по 2 таблетки 3 рази на день, настойку валеріані по 20 крапель 3 рази на день, «Анаприлін» 0,01 г – по 1 таблетці 3 рази на день.

Контрольну групу пацієнтів склали 12 хворих на генералізований пародонтит із переважанням симпатичної нервової системи. Лікування захворювання пародонта у них проводили відповідно загальноприйнятих методів (відповідно до протоколів лікування, затверджених МОЗ України, 2004 р.).

Всім хворим проводили комплексне обстеження стану тканин пародонта до лікування та після нього. Оцінку стану запалення тканин пародонта (ясен) застосовували пробу Шіллера-Писарєва (1962), індекс ПМА за С. Рагта (1961), гігієнічний індекс Федорова-Володкіної (1978), вакуумну пробу за Кулаженком (1961) [7, 13, 16, 22]. При постановці діагнозу використовували класифікацію захворювань пародонта за М.Ф. Данилевським [4]. Статистичну обробку результатів дослідження проводили за допомогою критерію Студента [9].

Всім пацієнтам проводили видалення зубних відкладень та всіх подразників тканин пародонта. Відповідно до виду симптоматичного гінгівіту проводили антисептичні полоскання порожнин рота. У даному дослідженні використовували препарат «Тантум Верде®» у вигляді 0,15 % розчину гідрохлориду бензидаміну для полоскання.

У пародонтальні кишенні уводили та накладали на ясна пасту, що містить відповідно підібрани препарати: антибактеріальні, протизапальні, стимулятори регенерації та епітелізації. У міру пригнічення дистрофічно-запального процесу в пародонті на ясна можна накладати пародонтальну пов'язку, що захищає пасту від передчасного вимивання ротовою рідинкою.

Пацієнтам основної групи після кожного проведеного стоматологічного втручання (кожного відвідування хвороого) назначали відповідне (згідно запропонованої схеми) медикаментозне лікування.

Результати дослідження

Проведене клінічне обстеження хворих на генералізований пародонтит основної групи з переважанням симпатичної вегетативної нервової системи після проведеного комплексного лікування показало зменшення рівня запалення у тканинах пародонта.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ангадзе Э.А. Центральная регуляция вегетативных функций / Э.А. Ангадзе, Э.Э. Торокадзе. – Тбилиси, 1980. – 164 с.
2. Голубкова Н.Н. Оценка эффективности препарата «Тантум Верде» в комплексном лечении заболеваний пародонта и слизистой оболочки полости рта / Н.Н. Голубкова, Л.Н. Трояненко, О.Г. Чумакова // Стоматолог-практик. – 2010. – № 4. – С. 54–57.
3. Григорян А.С Морфофункциональные основы клинической симптоматики воспалительных заболеваний пародонта / А.С. Григорян, О.А. Фролова // Стоматология. 2006. – №3. – С. 11–17.
4. Данилевский Н.Ф. Систематика болезней пародонта / Н.Ф. Данилевский // Вісник стоматології. – 1994. – № 1. – С. 17–21.
5. Жукова Е.А. Оценка эффективности лечения катарального гингивита у детей с хроническим гастродуоденитом путем сочетанного применения «Полиоксидония» и «Тантум верде» / Е.А. Жукова, Л.Н. Казарина, А.Е. Пурсанова // Пародонтология. – 2008. – № 3. – С. 6–9.
6. Казарина Л.Н. Клинико-иммунологическая оценка эффективности применения Полиоксидония и Тантум Верде при лечении катарального гингивита у детей с хроническим гастродуоденитом / Л.Н. Казарина, А.Е. Пурсанова // Стоматология. – 2014. – № 1. – С. 43–45.
7. Кулаженко В.И. Пародонтоз и его лечение с применением вакуума / В.И. Кулаженко. – Одесса, 1960. – 145 с.
8. Мащенко И.С. Заболевания пародонта / И.С. Мащенко. – Днепропетровск: КОЛО, 2003. – 272 с.
9. Мінцер О.П. Оброблення клінічних та експериментальних даних у медицині / О.П. Мінцер, Ю.В. Вороненко, В.В. Власов. – К.: Вища шк., 2003. – 350 с.
10. Орехова Л.Ю. Применение препарата «Тантум Верде» на пародонтологическом приеме / Л.Ю. Орехова, Т.В. Курдячева, А.В. Акупович, Е.И. Сахарова // Институт стоматологии. – 2003. – № 3. – С. 58–58.
11. Пузин М.Н. Клинико-патогенетические особенности изменений нервной системы при генерализованном пародонтите / М.Н. Пузин, Г.С. Молчанова, М.А. Дымочка // Российский стоматологический журнал. – 2002. – № 1. – С. 15–17.
12. Пузин М.Н. Нервные болезни / М.Н. Пузин, А.В. Степанченко, Л.Г. Турбина, А.И. Цунников, Г.И. Нестеренко. – М.: «Медицина», 1997. – 482 с.
13. Свраков Д. Пародонтопатии (этиология, клиника и лечение) / Д. Свраков, Е. Атанасова. – София: Государственное издательство «Медицина и физкультура», 1962. – 212 с.

Пацієнти основної групи відмічали більш спокійне реагування на проведення стоматологічних маніпуляцій і зменшення рівня суб'єктивного неприємного відчуття в яснах: болю, свербіжу тощо.

До лікування проба Шіллера-Писарєва була позитивною в усіх хворих, після лікування вона була негативною у 23 (92,0%) пацієнтів. Індекс ПМА до лікування становив $48,7 \pm 0,75\%$. Після видалення всіх зубних відкладень покращувався гігієнічний стан порожнин рота. Якщо до лікування гігієнічний індекс за Федоровим-Володкіною становив $2,85 \pm 0,35$, то після лікування він становив $1,22 \pm 0,15$. Знижувався рівень запалення в пародонті, про що свідчило зменшення індексу ПМА до $21,8 \pm 0,45\%$. Можна вважати, що уведення в комплексне лікування препарату Тантум Верде® позитивно впливає на стан тканин ясен. Це свідчить про покращення стану тканин пародонта у даної категорії пацієнтів.

Клінічне покращання стану тканин пародонта підтверджували показники функціональних проб. Якщо до лікування стійкість судин ясен була зниженою (утворення вакуумної гематоми відбувалося в середньому через $12,6 \pm 1,5$ с), то після лікування час утворення гематоми збільшувався до $23,5 \pm 2,5$ с.

Таким чином, проведене дослідження пацієнтів показало наявність покращання стану пародонта у 24 (96,0%) хворих. У одного пацієнта для досягнення стабілізації дистрофічно-запального процесу в пародонті потрібно було дальнє продовжувати медикаментозне лікування.

В контрольній групі покращання стану тканин пародонта відмічено у 80,0% обстежених хворих. Слід відмітити, що для досягнення стабілізації дистрофічно-запального процесу у тканинах пародонта у пацієнтів цієї групи необхідно було приблизно на 2,5 відвідувань більше, ніж у хворих основної групи. В цілому показники рівня запалення та гігієнічного стану тканин пародонта були на рівні пацієнтів основної групи: проба Шіллера-Писарєва була позитивною у 80,0% хворих, гігієнічний індекс Федорова-Володкіної становив $1,33 \pm 0,3$, індекс ПМА $24,3 \pm 0,4\%$. Підвищувався рівень резистентності судин ясен – вакуумна гематома утворювалася через 17,5 с.

Висновки

Проведене дослідження показало високу ефективність запропонованого комплексного медикаментозного лікування з включенням препаратора Тантум Верде® у разі лікування хворих на генералізований пародонтит із переважанням симпатичної вегетативної нервової системи. Воно дозволяє ефективно і в більш короткі терміни лікування досягти стабілізації дистрофічно-запального процесу у тканинах пародонта у пацієнтів з переважанням симпатичної нервової системи.

Перспективою подальших досліджень є розробка методів лікування різних видів та перебігу захворювань пародонта в пацієнтів з переважанням різних типів симпатичної вегетативної нервової системи.

14. Сингатуллина Д.Р. Характер течения ретенционного периода у ортодонтических пациентов при различном состоянии вегетативной нервной системы: Автореф. дис. ... канд. мед. наук: спец: 14.00.21 «Стоматология» / Д.Р. Сингатуллина. – Москва, 2014. – 20 с.
15. Страхова С.Ю. Применение препарата «Тантум Верде®» при поражениях слизистой оболочки полости рта травматического происхождения / С.Ю. Страхова, Л.Н. Дроботько // Стоматолог-практик, – 2012, – № 4, – С. 46–48.
16. Федоров Ю.А. Оценка смысла действия зубных гигиенических средств и качества ухода за полостью рта / Ю.А. Федоров, В.В. Володкина // Терапевтическая и ортопедическая стоматология, – Киев: Здоров'я, 1971. – Вып. 1. – С. 117–119.
17. Чумакова Ю.Г. Оценка эффективности препарата «Тантум Верде» в комплексном лечении заболеваний пародонта / Ю.Г. Чумакова, Л.Н. Трояненко, Н.Н. Голубкова // Современная стоматология, – 2010, – № 3, – С. 55–58.
18. Cioli V. Review of pharmacological data on benzodamine / V. Cioli, C. Corradino, P. Scorsa-Barcellona // Int. J. Tissue React. – 1985. – V. 7. – P. 205–213.
19. Hunter K.M. A clinical evaluation of benzodamine hydrochloride / K.M. Hunter // Aust. Dent J. – 1978. – V. 23. – P. 164–166.
20. Kördrup I. Ein aus Daten der Blutzirkulation kalkulierter Index zur Beurteilung der vegetativen Tonuslage/ I. Kördrup // Acta neurovegetativa. – 1966. – Bd. 29. – № 2. – S. 250–268.
21. Kinane D.F. Causation and pathogenesis of periodontal disease / D.F. Kinane // Periodontology, 2001. – № 25. – P. 192.
22. Parma C. Parodontopathien/ C. Parma. – I.A. Verlag, Leipzig, 1960. – 203 S.
23. Riddington Young J. A comparative study of benzodamine hydrochloride and placebo as analgesics following tonsillectomy/ J. Riddington Young // Res. Clin. Forums. – 1988. – V. 10. – P. 102–107.
24. Runti C., Baiocchi L. The chemistry of benzodamine / C. Runti, L. Baiocchi // Int. J. Tissue React. – 1985. – V. 7. – P. 175–186.
25. White S.K. The pharmacology of benzodamine / S.K. White // Res. Clin. Forums. – 1988. – V. 10. – P. 21–25.

Особенности комплексного лечения генерализованного пародонтита у больных с преобладанием симпатической нервной системы с применением Тантум Верде®

А.В. Борисенко, В.М. Батиг, О.В. Иванецька, А.Г. Димитрова

Актуальность. В патогенезе генерализованного пародонтита значительное место принадлежит разнообразным общим заболеваниям. В последние годы возрос интерес к изучению особенностей влияния вегетативной нервной системы на развитие генерализованного пародонтита. Отмечены определенные особенности течения различных патологических состояний в зависимости от состояния вегетативной нервной системы пациента, что необходимо учитывать при их лечении. Учитывая это, предложена медикаментозная схема лечения генерализованного пародонтита у больных с преобладанием симпатической вегетативной нервной системы.

Цель: определение клинической эффективности применения предложенного комплексного лечения генерализованного пародонтита начальной-I степени у больных с преобладанием симпатической нервной системы.

Материалы и методы. Для данного исследования были отобраны 37 больных генерализованным пародонтитом с преобладанием симпатической нервной системы. Медикаментозное лечение проводили с использованием предложенной премедикации и раствора для полоскания Тантум Верде®. Было проведено комплексное обследование состояния тканей пародонта пациентов до лечения и после проведенного лечения. Для оценки клинической эффективности лечения использовали пробу Шиллера-Писарева (1962), индекс ПМА по С. Парме (1961), гигиенический индекс Федорова-Володкиной (1978), вакуумную пробу по Кулаженко (1961).

Результаты. Было установлено, что включение предложенной премедикации в комплексную терапию больных генерализованным пародонтитом позволяет эффективно подавлять дистрофически-воспалительный процесс в тканях пародонта. Применение противовоспалительного препарата «Тантум Верде®» повышает эффективность лечения. Это подтверждает снижение индекса ПМА, увеличение времени образования гематомы при проведении вакуумной пробы по Кулаженко, улучшение уровня гигиены полости рта.

Выводы. Применение предложенной премедикации с включением препарата «Тантум Верде®» позволяет повысить эффективность лечения генерализованного пародонтита у пациентов с преобладанием симпатической нервной системы.

Ключевые слова: генерализованный пародонтит, пациенты с преобладанием симпатической нервной системы, Тантум Верде®.

The peculiarities of combined treatment of generalized periodontitis in patients with a predominance of sympathetic nervous system with using Tantum Verde®

A. Borysenko, V. Batig, O. Ivanitska, A. Dimitrova

Objectives. In the pathogenesis of generalized periodontitis significant place belongs to various systemic diseases. In recent years, growing interest in studying the peculiarities of the autonomic nervous system to the development of generalized periodontitis. Marked certain peculiarities of the various pathological conditions depending on the patient's autonomic nervous system that must be considered during their treatment. Given this proposed medicament composition for treatment of patients with generalized periodontitis with prevalence of sympathetic autonomic nervous system.

Aim: the determination of the clinical efficacy of the proposed integrated treatment of initial–1 stage generalized periodontitis in patients with predominance of the sympathetic nervous system.

Materials and methods. Clinical investigation was conducted on groups of 37 patients with generalized periodontitis and prevalence of the sympathetic nervous system.. Medicamental treatment was performed using proposed sedation composition and mouthrinsing of Tantum Verde® solution.

Patients were conducted a comprehensive examination of periodontal tissue before treatment and after treatment. To evaluate the clinical efficacy of treatment used Schiller-Pisarev test (1962), the index of PMA by C. Parma (1961), hygienic index by Fedorov-Volodkina (1978), the vacuum test by Kulazhenko (1961).

Results. As a result of the investigation it was found that the usage of the proposed sedation composition in the complex therapy of patients with generalized periodontitis can effectively inhibit the dystrophic-inflammatory process in periodontal tissues. The use of antiinflammatory drug Tantum Verde® increases the effectiveness of treatment. This confirms by the decline in the index PMA, increase the time of formation of hematoma during the vacuum tests on Kulazhenko, improving oral hygiene.

Conclusions. Usage of the proposed sedation composition with mouthrinsing of Tantum Verde® solution increases the effectiveness of treatment of generalized periodontitis in patients with predominance of the sympathetic nervous system.

Key words: generalized periodontitis, patients with predominance of the sympathetic nervous system, Tantum Verde®.

Борисенко Анатолій Васильович – д-р мед. наук,

професор, завідувач кафедри терапевтичної стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

Адреса: м. Київ, аул. Зоологічна, 1, стоматологічний медичний центр НМУ, кафедра терапевтичної стоматології. **Тел.:** +38 (044) 483-95-58.

Батиг Віктор Маркіянович – доцент, завідувач кафедри терапевтичної стоматології

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет» Міністерства охорони здоров'я України.

Іванецька Олеся Вікторівна – асистент кафедри терапевтичної стоматології

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет» Міністерства охорони здоров'я України.

Димитрова Ала Григорівна – канд. мед. наук,

доцент кафедри терапевтичної стоматології Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця.